

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

6.Bhar.383/2022/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Budapesten 2023. május 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 vádlott ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2022. október 28. napján kihirdetett 9.Bf.56/2022/30. számú ítéletét helybenhagyja.

A magánvádló által lerótt 10.000 (tízezer) forint büntügyi költséget – mely fellebbezési illeték lerovásával merült fel – a magánvádló viseli.

I n d o k o l á s

[1] A Balassagyarmati Járásbíróság a 2020. február 14. napján kihirdetett 1.B.203/2020/34. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő rágalmazás vétségében, ezért megrovásban részesítette. A becsületsértés vétsége (Btk. 227. § (1) bekezdés a) és b) pontja) miatti eljárást megszüntette. Kötelezte a vádlottat, hogy fizessen meg a magánvádló részére 10.000 forint büntügyi költséget.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést bűncselekmény hiányában való felmentés érdekében.

[3] A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. október 28. napján tartott nyilvános tárgyaláson meghozott 9.Bf.56/2022/30. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a vádlottat a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján – bűncselekmény hiányában – felmentette. Rendelkezett arról, hogy a 10.000 forint büntügyi költséget, mely illeték lerovásával merült fel, a magánvádló viseli. Btk. 227. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző becsületsértés vétsége miatti eljárás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte.

[4] A másodfokú bíróság arra hivatkozással mentette fel a vádlottat az ellene emelt vád alól, hogy az elsőfokú bíróság téves következtetésre jutott a magánvád tárgyát képező kijelentéseinek megítélése, végső soron a vádlott büntetőjogi felelőssége tekintetében, figyelemmel arra, hogy a magánvádban a vádlott terhére felrótt magatartás nem tényállítás, hanem a sértett/magánvádló tevékenységének kritikája, vagyis értékítélet. A kifogásolt mondatok tehát nélkülözik a jogellenességet, ezért bűncselekmény sem valósult meg.

[5] A másodfokú bíróság ítéletével szemben magánvádlól magánvádló fellebbezést jelentett be a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és az elsőfokú ítéletben szereplő joghátrány alkalmazása céljából, egyben indítványozta a bűnügyi költségről való rendelkezést is. Három munkanap gondolkodási időt követően a törvényes határidőn belül fellebbezéssel élt a vádlott és védője is a tényállás megalapozatlansága okán, valamint az ítélet indokolása ellen.

[6] A magánvádló a fellebbezés írásban előterjesztett indokolásában kifejtette, hogy sem az elsőfokú, sem a másodfokú ítéletben megállapított tényállás megalapozottságát, sem pedig a bírósági eljárások szabályszerűségét nem vitatja, azonban a másodfokú bíróság jogi indokolásában foglaltak tekintetében eltérő álláspontra helyezkedett. Megjegyezte, hogy a másodfokú bíróság a tényállás részévé tette a vádlott által írt nyílt levél teljes tartalmát, ő azonban már az elsőfokú eljárás során pontosan megjelölte, hogy mely vádlotti kijelentéseket, tényállításokat kívánja a vád tárgyává tenni, meghatározva ezzel a vád kereteit. Az elbírálandó tényállításokat az elsőfokú ítélet [12]-[17] bekezdéseiben helyesen tartalmazza. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság jogi okfejtése téves, annak ellenére is, hogy az Alkotmánybíróság és a Kúria határozatainak, valamint a bírói gyakorlatnak megfelelő gondolatok is fellelhetők köztük. Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV.18.) számú határozatára hivatkozva fejtette ki, hogy mi minősül tényállításnak, ekörben utalt a Kúria Bfv.750/2021/6. számú határozatában írtakra is. A becsület csorbítására alkalmasság kérdéskörben a BH 2007.4. és EBH.2018/19. döntésekben rögzítetteket hívta fel. Utalt az Alkotmánybíróság 6/1994. (VI.24.) és 13/2014. (IV.18.) AB határozatban írtakra is, miszerint a becsület csorbítására alkalmas tények állítása vagy híresztelése nem élvezi a vélemény szabadság oltalmát akkor, ha a tényeket állító vagy híresztelő tudta, hogy közlése valótlan, vagy a valótlanúságáról azért nem tudott, mert a foglalkozása szerint elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta. Kifogásolta a másodfokú bíróság azon okfejtését, miszerint a sérelmezett mondatok egy múltbeli, közelebbről meg nem határozott eseményre való homályos utalások, ezzel szemben álláspontja szerint a kifogásolt és vád tárgyává tett kijelentések mind jól behatárolhatóan meghatározott eseményekre vonatkozó konkrét tényállítások, nem pedig értékítéletek. A magánvádló egyenként elemezte a fellebbezésében a vád tárgyává tett 6 – véleménye szerint - tényállítással kapcsolatos álláspontját, melyek közül egyesekkel bűncselekmény, másokkal fegyelmi vétség elkövetését állította róla a vádlott valótlanul. Mindezek alapján kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék ítéletét változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő rágalmozás vétségében, vele szemben megrovás intézkedést alkalmazzon és rendelkezzen a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[7] A vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában utalt arra, hogy a Be. 163. § (1), (2) és (3) bekezdése alapján a büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a döntését valósághű tényállásra alapítja. Ha az ügyész – jelen esetben a magánvádló – nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására, bár nem vitatta, hogy ez nem jelenti azt, hogy a bíróságnak ne lenne jogosultsága hivatalból rendelkezni bizonyítási eszközök beszerzése és megvizsgálása felől. Hangsúlyozta, hogy a vádlott az eljárásban nem tett olyan nyilatkozatot, hogy az Intranet felületen megjelent levelet ő írta volna. Az ott megjelent levelet senki nem tárta a vádlott elé és nem nyilatkoztatta őt, hogy a levelet ő írta-e. Álláspontja szerint a másodfokú ítélet tényállása a vádlottra nézve terhes, azokat az iratok nem támasztják alá, azonban alkalmasak a vádlottra nézve terhelő és helytelen következtetések levonására. Hangsúlyozta, hogy a vádlott felmentését a fellebbezés nem érinti, az csak az ítélet tényállására és indoklására vonatkozik.

[8] Fellebbezésének kiegészítésében kifejtette, hogy álláspontja szerint a törvényszék – bár megállapította az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát –, azonban azt nem küszöbölte ki, még az általa felvett bizonyítás alapján sem. Tény, hogy az bíróság³ érintett osztályának tájékoztatása szerint a levél nem szerepel az iktatási rendszerben, továbbá azt tanúl (tanúl) felhasználó töltötte fel, feltehetően egyéb név¹ elnöki titkárságáról érkező megkeresés alapján, a levél az un. belső intranet oldalon jelenleg is megtalálható. tanúl vallomása alapján megállapítható, hogy a vádlott nem jelentette meg a levelet, nem töltötte fel, nem tanúsított tevőleges magatartást annak érdekében, hogy a levél megjelenjen. Mindezek alapján a vádlott személye és a levél megjelenése között nem áll fenn összefüggés.

[9] Kifejtette, hogy a Polgári perrendtartásról szóló törvény (a továbbiakban Pp.) 290. § -ában rögzítettek alapján a vádlott által a polgári perben tett tanúvallomás nem használható fel, mivel a meghallgatása során több alkalommal jelezte, hogy ellene büntetőeljárás van folyamatban és nem kíván vallomást tenni, ennek ellenére az eljáró bíró nem foglalt állást a vallomástétel megtagadásának kérdésében. Így a vádlott polgári perben tett tanúvallomása a Be. alapján tiltott módon beszerzett bizonyíték, így a büntetőeljárásban nem használható fel. Hivatkozott arra is egyebekben, hogy a vádlott a polgári perben is jelezte, hogy az ő levele nem úgy került megfogalmazásra, mint ahogyan a polgári perben ismertetett levél. Hangsúlyozta, hogy objektíve nem áll rendelkezésre az a levél, amit a terhelt sajátjának ismer el, illetve amiről beszélt, vagy amit aláírt volna és így nem állapítható meg, hogy az az ő jognyilatkozata. A váddal érintett levelet a vádlott nem ismerte el a saját jognyilatkozatának. Egyebekben azzal egyetértett, hogy a megjelent levél nem tartalmaz olyan jognyilatkozatokat, melyeket a törvény büntetni rendel. A vádlotthoz nem köthető levélben foglaltak nem a magánvádló bírói tevékenységével állnak összefüggésben, hanem vezetői tevékenységére vonatkoznak. Ezért sem rendelt el az ügyészség magánvádlól feljelentése alapján nyomozást. Mindezek alapján mellőzni kérte a tényállásból mindazon megállapításokat, hogy a „Levél egy jelenség margójára” nevű és az Intraneten megjelent levelet a terhelt írta volna, a terhelt írta volna alá, az ő írása lenne, az ő levele lenneés a terhelt tette volna közzé.

[10] A harmadfokú nyilvános ülésen a magánvádló jogi képviselője fenntartotta az eljárás korábbi szakaszában előadott indokait, azt részletesen megismételni nem kívánta. Továbbra is indítványozta a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását.

[11] A vádlott védője – egyben mint a vádlott kézbesítési megbízottja - a harmadfokú nyilvános ülésen szintén nem kívánta megismételni a 2023. január 5. napján írásban előterjesztett fellebbezésében írtakat, azt minden tekintetben fenntartotta. Álláspontja szerint a magánvádló fellebbezésében semmi olyan hivatkozás nem lelhető fel, amit eddig nem hívtak volna fel az álláspontjuk alátámasztása érdekében. Összességében a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

[12] A magánvádlónak, továbbá a vádlottnak és védőjének a fellebbezése nem alapos.

[13] A Kúria Bhar.III.111/2019/8. számú végzésének, illetve a BH 2021. 68. számú eseti döntésének iránymutatására figyelemmel az ítéltábla elsőként azt vizsgálta meg, hogy a bejelentett fellebbezések alapján van-e helye a harmadfokú eljárásnak, ugyanis a Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésre kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén van lehetőség.

[14] A Be. 615. § (2) bekezdés c) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette. Jelen esetben a Balassagyarmati Törvényszék – a Balassagyarmati Járásbíróság bűnösséget megállapító ítéletével szemben – a vádlottat az ellene rágalmozás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette, amely tény a másodfokú ítélet elleni fellebbezés lehetőségét kétséggel kívül megnyitotta.

[15] A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja és a) pontjának ab) alpontja, valamint b) pontja értelmében a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, a másodfokú ítéletnek azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást bírálta felül.

[16] Az ítéltábla megállapította, hogy az eljáró bíróságok az eljárási szabályokat maradéktalanul megtartották, nem vétettek olyan eljárási szabálysértést, ami a Be. 625. § (1) és (2) bekezdése alapján az első-, illetve másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[17] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a másodfellebbezéssel érintett része megalapozott-e, ugyanis a Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[18] Az ellentétes döntés vonatkozásában az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyalásra utalta az ügyet, figyelemmel arra a megállapítására, miszerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés b) pontja alapján részben felderítetlen.

[19] Helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a tényállás teljes felderítése érdekében megkereséssel élt az bíróság³ Informatika és Elektronikus Ügyintézési Főosztályához annak felderítése érdekében, hogy a magánvád tárgyát képező, a feljelentés szerint a bíróságok központi intranetes felületén 2019. május 14. napján közzétett „Levél egy jelenség margójára” című nyílt levelet ki juttatta el és milyen célból a főosztályukhoz, annak beérkezését követően a közzétételig milyen protokoll szerint jártak el, ki működött közre a levél közzétételében, ahhoz szükség volt-e előzetes engedélyre, avagy bárkinek, bármilyen tartalmú írása közzétehető-e a bíróságok központi intranetes felületén.

[20] Helyesen járt el akkor is, amikor a megkeresett válaszára tekintettel tanúként hallgatta ki tanúl, továbbá beszerezte a bíróságok központi intranetes felületéről az bíróságnak (bíróság) a magánvád tárgyát képező levélben hivatkozott 34/2019. (V.08.) határozatát az bíróság³ Elnöke tisztségtől való megfosztásának indítványozásáról. Beszerezte továbbá a Fővárosi Törvényszéken 40.P.21.567/2020/21. számon folyamatban volt, magánvádlól felperesnek a cégnév Zrt. és az cégnév1 Kft. alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése iránt folyamatban volt polgári per iratait. Megkereséssel élt továbbá egyéb név³ és egyéb név felé, valamint felolvasta a bíróságok központi intranetes felületén a mai napig fellelhető, a magánvád tárgyát képező nyílt levelet. Ezen túlmenően ismertetéssel tette a tárgyalás anyagává Terhelt1 vádlottnak a polgári perben 2021. június 15. napján tett vallomását a 14. alszámú tárgyalási jegyzőkönyv 1-9. oldaláról.

[21] A harmadfokú bíróság álláspontja szerint a másodfokú eljárás során felvett bizonyítás eredményeként megállapított tényállás nem szenved megalapozatlansági hibában, az ügy elbírálása szempontjából releváns tényadatokat tartalmazza, iratszerű és a vádlott személyével, illetve cselekvőségével kapcsolatos megállapítások is helytállóak. A másodfokú bíróság által az ítélezése alapjául elfogadott tényállás tehát megalapozott, ezért az a Be. 619. § (1) bekezdése alapján irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

[22] Az első- és másodfokú bíróság álláspontja között a sérelmesnek tartott, a bíróság központi belső levelezőrendszerének felületén megjelent nyílt levélben használt kifejezések jogi megítélésében, és ezzel összefüggésben a bűnösség kérdésében volt eltérés. Vagyis a

Balassagyarmati Járásbíróság elmarasztaló döntésével szemben a Balassagyarmati Törvényszék szerint a megalapozottá tett tényállásból – bűncselekmény hiánya miatt – nem következett Terhelt1 vádlott bűnössége. Ezen túlmenően vizsgálni kellett a védő hivatkozására tekintettel a polgári perben felvett jegyzőkönyv bizonyítékként történő felhasználhatóságát, hiszen a védő álláspontja szerint a vádlottnak a polgári perben tett és felolvasással a másodfokú eljárás tárgyalási anyagává tett, a magánvádló által is hivatkozott tanúvallomása nem használható fel bizonyítékként jelen büntetőeljárásban, mivel a törvényes kioktatásokat követően a vádlott jelezte, hogy nem kíván vallomást tenni, miután elfoglultnak érzi magát az akkor már folyamatban lévő jelen, ellene indított büntetőeljárás ténye miatt.

[23] A harmadfokú bíróság – egyetértve a törvényszékkel – megállapította, hogy a polgári perben eljáró bíróság a jelen ügy vádlottját a jelen ügyet érintően a hamis tanúzás törvényi következményére, valamint az önvádra kötelezés tilalmára történt figyelmeztetést követően hallgatta meg, a jelen ügy vádlottja ennek ismeretében tett tanúvallomást, a vallomásáról készült jegyzőkönyv tartalmát utóbb sem kifogásolta, nem hivatkozott arra, hogy az nem az általa előadottakat tartalmazta. Ezen túlmenően a polgári ügyben eljáró bíróság folyamatosan értékelve a tanúként tett vallomást, és úgy foglalt állást, hogy Terhelt1 a vallomása megtétele során nem számolt be olyan körülményről, amely az önvádra kötelezés tilalmába ütközött volna, a bíróság olyan tartalmú kérdést nem intézett a tanúhoz. Összességében tehát nem merült fel semmilyen olyan körülmény, melynek folytán a vallomás bizonyítékként történő felhasználásának akadályát képezné.

[24] A védő azon hivatkozására tekintettel, miszerint a polgári ügyben készült tárgyalási jegyzőkönyv bizonyítékok köréből történő kirekesztése esetén a vádlottat terhelő bizonyíték nem áll rendelkezésre, az ítéltábla utal arra, hogy nem ez az egyetlen bizonyíték állt rendelkezésre. Megállapítható ugyanis, hogy a magánvád tárgyát képező nyílt levél megjelent, vagyis közzétételre került a bíróságok központi intranetes felületén, egy bírósági dolgozó (a jelen ügy vádlottja) neve szerepel rajta szerzőként, aki e közzététel tényét a rendelkezésre álló adatok alapján nem kifogásolta a megjelenést követően sem, az inkriminált levél a törvényszék megkeresésére írt bíróság³ Informatikai Osztálytól származó tájékoztatás szerint a tájékoztatás időpontjában is megtalálható volt a bíróságok központi intranetes felületén. Az ítéltábla álláspontja szerint amennyiben a levél közzététele, vagy annak esetlegesen a szándékától eltérő tartalommal megjelentetése sérelmes lett volna a vádlott számára, akkor nyilvánvalóan intézkedett volna a levél intranetes felületről történő törlése iránt. Ez azonban nem történt meg. Az elsőfokú bíróság 2021. október 4. napján megtartott tárgyaláson a vádlott észrevétel formájában a levelet sajátjának ismerte el, egyben utalt arra, hogy a polgári bíróság tárgyalásán is elismerte, hogy megírta a cikket, azt vállalta. Ezen túlmenően Terhelt1 kinyilvánította, hogy tanúk meghallgatására irányuló bizonyítási indítványokat kíván előterjeszteni a valóság bizonyítása érdekében.

[25] Az ítéltábla álláspontja szerint is a rágalmozás vétsége törvényi tényállási elemeinek vizsgálatakor az inkriminált nyílt levél egészét kellett megvizsgálni a szövegösszefüggés teljeskörű feltárása és helyes értelmezése érdekében. A magánvádló által sérelmezett részeknek a szöveggörnyezetben való vizsgálata elkerülhetetlen, mert a jogsértés elbírálásánál a kifejezéseket, tényállításokat az adott szövegben is kell elemezni, és nemcsak elszigetelten,

egymástól függetlenül. Ezért a törvényszék okkal emelte be a tényállásba és helyezte ezzel kontextusba a kifogásolt mondatokat.

[26] A Kúria 2013. évi 204. számú eseti döntésében kifejtett útmutatás szerint a rágalmazás vétsége miatt indult büntetőügyekben elsőként azt kell megvizsgálni, hogy a rágalmazás törvényi tényállási elemei (tényállítást, amely alkalmas a becsület csorbítására, egyértelműen felismerhető sértett) megvalósultak-e - ahogyan erre a törvényszék is utalt az ítélet [89] bekezdésében - , vagyis a cselekmény tényállásszerű-e, mert ha valamely törvényi tényállási elem hiánya állapítható meg, akkor a cselekmény nem bűncselekmény, nem valósítja meg a Btk. Különös Részében írt rágalmazás vétségét. Amennyiben a cselekmény tényállásszerű, akkor meg kell vizsgálni annak jogellenességét, mert a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény fennállása esetén a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, ennek oka azonban nem a törvényi tényállási elem hiánya, hanem a bűncselekmény 2012. évi C. törvény (Btk.) 4.§ (1) bekezdésében rögzített fogalmának egyik szükségszerű tényállási eleme, a hivatkozott törvényhely (2) bekezdésében írt társadalomra veszélyesség hiánya.

[27] A rágalmazás bűncselekmény megállapításához a kijelentéseknek nem csak a tényállítást fogalmát kell kimeríteniük, hanem a becsület csorbítására is alkalmasnak kell lenniük. A rágalmazás törvényi tényállása nem a valótlan tény állítását vagy híresztelését, hanem a becsület csorbítására alkalmas tény állítását vagy híresztelését rendeli büntetni. A rágalmazás bűncselekményének megvalósulása szempontjából tehát annak van döntő jelentősége, hogy az állított vagy híresztelt tény a becsület csorbítására alkalmas-e, a becsület csorbítására nem alkalmas tény állítása vagy híresztelése ugyanis bűncselekményt nem valósít meg.

[28] A becsület csorbítására alkalmasság a rágalmazás bűncselekmény törvényi tényállásának objektív ismérve, ebből következően nem a passzív alany, a sértett egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hogy a tényállítást vagy a híresztelést alkalmas-e a becsület csorbítására, hanem e kérdésben az objektív értelmezés az irányadó. A társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcs és közfelfogás az, amelynek figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása vagy híresztelése büntetőjogi értelemben alkalmas-e a becsület csorbítására.

[29] Jelen esetben a Balassagyarmati Törvényszék helyesen, a következetes ítélkezési gyakorlatnak teljes mértékben megfelelően járt el tehát, amikor azt vizsgálta, hogy a magánvád tárgyát képező levélnek a magánvádoló által sérelmezett kijelentései megalapozzák-e a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő rágalmazás vétségének megállapítását, azaz hogy a vádlott a magánvádólóról más előtt a becsület csorbítására alkalmas tény állított, híresztelt, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használt-e, avagy azok a szólásszabadság keretein belül maradtak.

[30] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a törvényszék a teljes levél tartalmát a tényállásba történő beemeléssel kétséget kizáró módon megállapíthatóvá tette a kifogásolt levél keletkezésének körülményeit, a megírásának indokát, a magánvád tárgyává tett kifejezéseket ezzel kontextusba helyezte és mindezek összefüggésben történő vizsgálata alapján vont le azt a következtetést, hogy a kifogásolt szöveg nem tényállításokat, hanem értékítéleteket tartalmaz. Az ezzel kapcsolatosan a törvényszék ítéletének [92] bekezdésében kifejtett jogi okfejtéssel az ítéltábla mint harmadfokú bíróság maradéktalanul egyetértett, a vádlott ebben a nyílt levélben az álláspontját fejtette ki egy bíróság határozattal kapcsolatosan, illetve a magánvádoló tevékenységével kapcsolatos kritikáját fejezte ki. Egyebekben megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy a vádlott a magánvád tárgyát képező inkriminált levél megnevezése, annak szóhasználata is arra enged következtetni, hogy itt vélemény nyilvánításról, értékítéletről van szó, még a „margó” szó használata okán is, figyelemmel arra, hogy a közvélekedés szerint is margóra az észrevételeinket, kérdéseinket, megjegyzéseinek szoktuk jellemzően írni.

[31] A harmadfokú bíróság álláspontja szerint az bíróság tagsága, elnöki tisztsége, az azt betöltő személy ilyen minőségben végzett tevékenysége közügynek számít. A tanács tagjává az ország bírói általi többlépcsős választás útján lehet válni. Szintén a közügyek körébe sorolandó a bíróság5 elnökének, mint szervezet vezetőjének a munkája. Mindkét tevékenységet ellátó személynek a nyilvános bírálata, kritikája elfogadott.

[32] A 13/2014. (IV.18.) AB határozatban is kifejtésre került, hogy a demokratikus jogállamokban a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van: nemcsak az egyéni önkifejezés, a személy szabad kibontakozásának és szellemi autonómiájának záloga, hanem egyúttal a demokratikus közvélemény és akaratképzés nélkülözhetetlen forrása is, a különféle vélemények akadálymentes közlésének, közölhetőségének és ütköztetésének szabadsága kiemelt társadalmi érdek. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a véleménynyilvánítási szabadság többféle szabadságjog, az ún. kommunikációs jogok „anyajoga”, ez nyújt megalapozott részvételi lehetőséget a társadalmi és politikai folyamatokban a véleménynyilvánítás, illetve a közügyekről szóló információ továbbítás, a tájékozódás és a véleményalkotás szabadságán keresztül. Nem bizonyos gondolatok, vélemények, eszmék vagy értékek, hanem maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet. A véleménynyilvánítási szabadság alapjoga pedig ennek megfelelően nem tagadható meg azért, mert az elhangzottak mások érdekét, világfelfogását, szemléletét vagy érzékenységét sértik. A közéleti viták elválaszthatatlan részét alkotja a közügyek alakításában résztvevő személyek nyilvános bírálata is. A közügyek szabad vitatása így szükségszerűen együtt jár a közügyek formálóinak, vagyis a közszereplők ebbéli tevékenységének adott esetben akár éles hangú vagy túlzó kritikájával, illetve nézeteik hitelességének megkérdőjelezésével, szabad cáfolatával és bírálatával.

[33] Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság a 36/2004. (V.25.) AB határozatában részletesen vizsgálta a közszereplők bírálhatóságát, és a bírálhatóság határait is. E döntésben kifejtette, hogy a véleményszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból eredő alkotmányos követelményeknek.

[34] Egyetért azonban a másodfokú bíróság a magánvádlóval abban a tekintetben, hogy nem mellőzhető a feljelentésben megjelölt egyes kijelentések vizsgálata. Helyes, de önmagában nem elegendő, hogy a törvényszék a teljes levél értékelésével, azt összefüggéseiben elhelyezve vont le következtetést, de a vádat a magánvádló feljelentése jelenti, ő határozza meg a kereteket, ezért nem mellőzhető a konkrét szöveg elemzése abból a szempontból, hogy az értékítéletről vagy tényállításról van szó. Ezen elemzés szempontjából jelentősége van a magánvádló által a fellebbezésében hivatkozott Kúria Bfv.750/2021/6. számú határozatának, amely a tény fogalmát valamely, a múltban bekövetkezett vagy a jelenben tartó cselekményként, történésként definiálta. Szintén a magánvádló hivatkozott a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatnak azon részére, amely Európai Emberi Jogi Bíróság Lingens kontra Ausztria ügyének kapcsán került kifejtésre, mely szerint egy-egy közlés megítélésekor szükséges különbséget tenni tényállítások és értékítéletek között. A különbségtétel lényege, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, addig az értékítéletek bizonyíthatóságáról, vagyis azok igazságtartalmáról nem lehet beszélni. Az értékítéletek bizonyítását nem is lehet megkívánni. Az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető.

[35] 1. „Több tag és póttag azért mondott le, mert rájöttek arra, ami számunkra nyílt titok volt, hogy magánvádló személyes, egyéb névvel szembeni sértettségéből adódó harcához kívánja őket felhasználni, maga mögé állítva az bíróság egyes tagjait.”

Az adott szövegrész pusztán a nyelvi elemzés okán sem tekinthető értékítéletnek, hiszen nincs benne szó valamely múltban bekövetkezett vagy jelenben tartó cselekményről magánvádló1 részéről. A szöveg azt tartalmazza, hogy a magánvádló valamit kívánt tenni, amelyre Terhelt1 rájött. Valamely kifejtett magatartást a magánvádló részéről a mondat nem tartalmaz.

2. „Megpróbálta személyi döntéseivel ellehetetleníteni a szétválást.”

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint ez a kijelentés nem kellően konkrét ahhoz, hogy visszaellenőrizhető legyen. Nem tartalmaz elegendő konkrétumot. A szétválás végbement, és az nyilvánvalóan nem történhetett volna meg a bíróság5 elnökének tevékenysége nélkül. A kijelentés legfeljebb arra vonatkozhat, hogy magánvádló1, mint a bíróság elnöke, a szétválást kívánta-e, azzal egyetértett-e. Ebben az értelemben azonban objektíve, a társadalmi megítélés szempontjából nincs különösebb irányultsága, nem alkalmas valakinek a lejárására. nincs becsület csorbítására alkalmas tény. A személyi döntések konkretizálásának hiányában pedig a kijelentés csupán értékítéletként értékelhető.

3. „Szakmaiságot nélkülözően nem vette figyelembe a bíróság létszámának megállapításakor sem a tényleges ítélkezést, sem a maradvány kurenciális munkaterhet.”

A szövegrész kizárólag a vezető irányába megnyilvánuló szakmai kritikaként értékelhető, a rágalmozás fogalomkörén kívül marad.

4. „Komoly autokráciát vezetett be regnálása alatt.”

5. „Gyakran nagy plénum előtt megalázta a kollégákat.”

A két kijelentés annyira az általánosság szintjén került megfogalmazásra, konkrétumokat nem tartalmaz, hogy tényállításként semmiképpen sem értékelhető, nem alkalmas arra, hogy bizonyítás útján ellenőrizhető legyen a tartalma.

6. „Tett stigmát a törvényszék azon dolgozóira – elsősorban bírákra – akiket egyéb név1 emberének tekintett, ők a javadalmazásban is érezhették a megkülönböztetést.”

Nem tekinthető tényállításnak, hiszen a szövegben a bírák megkülönböztetése azon az alapon, hogy egyéb név1 embere vagy valaki másnak az embere, nem vehető komolyan. Teljesen nyilvánvaló, hogy ennek bizonyítás útján történő ellenőrizhetősége nem történhet meg, de helytelen és komolytalan maga a felvetés is. Nem tényállításról van szó, de a kijelentés értékítéletként sem vehető komolyan. Nem alkalmas az érintett személy lejáratására.

[36] A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla egyetértett a másodfokú bíróság bűncselekmény hiányára és ebből adódóan a bűnösség hiányára levont következtetésével. A másodfokú bíróság tehát helytállóan döntött, amikor bűncselekmény hiányában felmentette a vádlottat az ellene emelt vád alól, és a felmentő rendelkezés jogalapját is pontosan jelölte meg. Megalapozottan foglalt állást akként, hogy a magánvádban kifogásolt mondatok a jogellenességet nélkülözik, mert nem tényállítások, hanem értékítéletnek minősülő kijelentések, melyek a véleménynyilvánítás szabadsága alá tartoznak.

[37] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 620. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülésen a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2023. május 26.

Dr. Mészáros László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Belovai Henriette s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Éva s.k.
bíró

A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bf.56/2022/30. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 6.Bhar.383/2022/7. számú végzése folytán 2023. május 26. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. május 26.

Dr. Mészáros László s.k.
a tanács elnöke

